

November 1977
Leto XVI

11

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE

Uspešno devet-mesečno poslovanje

Če primerjamo zbirne podatke poslovnega uspeha, lahko ugotovimo, da so rezultati letošnjih devetih mesecev ugodnejši od istega obdobja lani. V preteklem letu je imel prehod na plačano realizacijo večji vpliv na rezultate poslovanja kot letos. Sicer pa si ogledajmo poslovanje posameznih temeljnih organizacij.

TOZD BLAGOVNI PROMET

Količinska prodaja naftnih derivatov se je povečala za 9 odstotkov. Prodaja 98 oktanskega motornega bencina se je povečala za 14 odstotkov, kljub zvišanju cen 1. marca letos. Na to povečanje je vsekakor vplival tudi 20-odstotni popust tujim turistom pri nakupu motornega bencina s turističnimi boni.

Prodaja plinskih olj je potekala v okviru predvidevanj, medtem ko se je prodaja kurilnega olja — EL v primerjavi z lanskim letom povečala za 7 odstotkov predvsem zaradi vremenskih okoliščin.

Prodaja kurilnih olj se je povečala za 11 odstotkov, kljub pomanjkanju srednjega, težkega in metalurškega kurilnega olja v mesecu aprilu in maju.

Prodaja bitumnov se je povečala za 35 % zaradi velikega odjema spričo zgodnjega začetka del na gradnjah, popravilih in rekonstrukcijah cest v naši republici ter zaradi zadostne količine bitumnov v

naših rafinerijah. Vzrokov za manjšo prodajo avio goriv, specialnih bencinov, petrolejev, industrijskih maziv in masti je več, najvažnejši pa je, da rafinerije niso imele zadostnih količin surove nafte za oskrbo tržišč s celotnim asortimentom in so se zaradi cen, ki za zgoraj naštetih derivate niso bile zvišane 1. marca 1977, odločile, da bodo proizvajale predvsem bencine in plinska olja, za kar so imele odobrene višje cene.

Povečanje prodaje motornih olj za 10 odstotkov je glede na prodajo goriv normalno.

PRODAJA NA DROBNO

Prodaja tekočih goriv, maziv in ostalega blaga in asortimenta bencinskih servisov se je v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta povečala. Stopnja povečanja je po posameznih področjih oziroma PE nekoliko različna in v celoti gledano za malenkost nižja kot v istem obdobju preteklega leta. Glavni razlog za tako stanje je letošnje povišanje cen tekočih goriv, ki je v pretežni meri prizadelo širok krog lastnikov motornih vozil. Istočasno pa je zaradi naraščajočega števila registriranih motornih vozil precej narasel krog potencialnih potrošnikov naftnih derivatov.

Podatki kažejo, da je poslovna enota Ajdovščina precej povečala udeležbo v skupni prodaji bencinov in da prekinitve prodaje turističnih bonov v poletnem obdobju ni bistveno vplivala na povpraševanje po bencinu. Indeks povečanja prodaje bencinov v poslovnih enotah Ajdovščina je, v primerjavi z enakim obdobjem lani, kar 116. Padec prodaje bencinov je močnejše prizadel PE Postojna in Koper, saj je ravno na tem področju največ konkurenčnih bencinskih ser-

visov, ki prodaje turističnih bonov niso prekinili.

Nekoliko večji porast prodaje motornih bencinov od povprečnega beležijo še PE Brežice in Celje; PE Ljubljana in Postojna so povečale obseg prodaje motornih bencinov za povprečen odstotek; vse ostale enote pa niso dosegle povprečne stopnje povečanja prodaje (PE Koper, Maribor, M. Sobota).

Prodaja plinskih in kurilnih olj se je, gledano v celoti, povečala izpod pričakovanja.

Razlogi so različni in med njimi gotovo na prvem mestu letošnje povišanje cen plinskega olja, kar je deloma vplivalo na transportne režime in z naše strani tudi na manjšo prodajo plinskega olja tujim partnerjem (DKV, UTA).

Prodaja motornih olj preko bencinskih servisov lepo narašča, prav tako tudi prodaja ostalega blaga (olja, masti). Večja prodaja olj in masti preko bencinskih servisov potrjuje

(Nadaljevajne na 2. str.)

29. november - dan republike

Dva cilja sta bila pred KP, ko je 1941. leta povedla jugoslovanske narode v boj proti fašističnim zavojevalcem: osvoboditi domovino in postaviti temelje za socialistično ureditev nove države.

Le dve leti za tem, še prej, preden se je svoboda kazala v komaj slutenih obrisih, so na drugem zasedanju AVNOJ — 29. novembra 1943 — sprejeli zgodovinske odločitve: o svoji prihodnosti bodo jugoslovanski narodi odločali sami v okviru demokratične federativne države, v kateri bivša izdajalska vlada nima nikakršnih pravic več.

To je bil odločilni korak v spremembi razrednih predstavnikov oblasti in prvo veliko dejanje v nadaljnji revolucionarni preosnovi Jugoslavije. Zato je 29. november naš najboljši veličasten spomin in naš največji praznik in mu vselej dolgujemo tudi iskren in kritičen premislek o naši dosedanji družbeni rasti.

Na naši poti smo se vedno znova srečevali s spoznanjem,

da je od socialistične države do socialistične družbe še veliko napornih vzpetin. Če smo na tej poti izbrali samoupravljanje, kot najbolj zanesljiv smerokaz našega življenja in če ga branimo pret tujimi poskusi razvrednotenja prav tako uporno, kot pred lastnimi napakami, potem pri tem vztrajamo samo zaradi človeka. Človek in njegova osebnost morata imeti v naši družbi tisti pomen, ki bo vselej pravo poročilo za človeške in samoupravne pravice. Vsa naša prizadevanja za čimpopolnejšo samoupravno družbo tudi temelje na tem načelu, a kot edino prepričljivo merilo vrednosti človeka, se mora povsem uveljaviti le njegovo delo.

Kaj naj nam pomeni dan republike letos? Predvsem zavest, da moramo nadaljevati s tradicijo in si zlasti prizadevati za dosledno uveljavitev zakona o združenem delu in drugih zakonov. Zakoni so naši, njihova določila so naša — uresničimo jih v našem vsakdanjem življenju in delu. bp

POPRAVEK

V prejšnji številki je bil tiškarski škrat zelo neučakan in je oktobrski številki pripisal že novembrski čas. Za neljubo pomoto se opravičujemo.

Uspešno devet-mesečno poslovanje

(Nadaljevanje s 1. str.)

je, da bencinski servisi še niso izkoristili vseh razpoložljivih možnosti pri prodaji industrijskih maziv proizvodnim in drugim OZD, posebno ne v odročnih predelih naše republike.

Gledano v celoti, je količinski promet preko bencinskih servisov narasel v primerjavi z enakim obdobjem lani za 8 odstotkov. Večje povečanje količinskega prometa od povprečnega beležijo le PE Ajdovščina, Brežice, Celje in Ljubljana, vse ostale enote pa so povečale prodajo za manjši odstotek ali celo ostale na nivoju prodaje enakega obdobja lanskega leta (PE Koper).

Realizacija je največ odvisna od strukture prodaje in je relativno visoka v tistih PE, ki imajo veliko udeležbo prodaje bencinov v skupni prodaji naftnih derivatov. Razlog za izredno velik indeks realizacije je povečanje maloprodajnih cen naftnih derivatov, ki se še močneje kot v 6-mesečnem obdobju odraža v 9-mesečnem obdobju letošnjega leta.

Prodaja dodatnega asortimenta preko bencinskih servisov narašča po predvidenih stopnjah, pri čemer je potrebno posebej omeniti visoke indekse naraščanja v poslovnih enotah Ajdovščina, Brežice in Celje, kjer so uspehi rezultat sistematičnega dela. V devetih mesecih preteklega leta je bila udeležba dodatnega asortimenta v skupni realizaciji 2,20% in se je, kljub znatnim podražitvam in indeksu realizacije 135 pri naftnih derivatih, uspela povečati na 2,25%. Iskane pravega odstotka povečanja prodaje dodatnih asortimentov v tem trenutku ni tako pomembno in bi ga bilo težko natančno izračunati. Res je, da so se večjemu številu artiklov dodatnega asortimenta povečale nabavne in vsled tega tudi maloprodajne cene — vendar v splošnem ne preko 15%. Približno torej lahko ocenimo, da je povečanje obsega prodaje dodatnega asortimenta v mesecih 20—25%. Ta podatek je zgovoren dokaz o usmeritvi prodajne politike bencinskega servisa, ki jo je potrebno v bodoče še bolj negovati.

Trgovina Kranj-Labore s svojo dejavnostjo in uspehi še dopolnjuje uspehe bencinskih servisov; z upoštevanjem re-

zultatov tega prodajnega mesta, ki proda kar 8,95% avtomateriala v maloprodajni mreži, je rezultat realizacije avtomateriala v skupni realizaciji bencinskih servisov narasel od 2,38% v 9 mesecih leta 1976 na 2,46% v enakem obdobju letos.

Ponudba dodatnega asortimenta na bencinskih servisih počasi pridobiva normalne oblike, saj je vse manj uvoženih vrst blaga in istočasno intenzivna ponudba blaga domačih proizvajalcev. Tako se bomo lahko izognili sezonskemu razpolaganju z blagom, ki je bilo odvisno od uspešnosti ali neuspešnosti uvoza in prešli na stalne — domače dobavitelje. Drugi korak, ki ga bomo storili v naslednjem obdobju pa bo zmanjševanje zalog nekaterih vrst blaga na bencinskem servisu na optimalno količino, ki jo kaže in odreja statistika prodaje. Na ta način bo ekonomski učinek prodaje avtomateriala preko bencinskih servisov brez dvoma večji.

Dodatna dejavnost, tj. menjava valute in prodaja turističnih bonov je v letošnjem obdobju devetih mesecev stagnirala. Glavni razlog je bil v zavestni odločitvi o začasni prekinitvi prodaje turističnih bonov na naših bencinskih servisih. Menjava valut je zaradi ukinitve prodaje bonov izredno narasla.

Tudi v prihodnjem letu bodo na razpolago turistični boni, ki pa jih bodo prodajale le poslovalnice posameznih poslovnih bank in turistična društva. Prodajalci naftnih derivatov po novem navodilu o prometu s turističnimi boni ne bodo več smeli prodajati turističnih bonov. Tak način poslovanja z boni ne bo poslabšal prodaje bencina na Petrolovih bencinskih servisih, temveč lahko pričakujemo le ugodnejše rezultate.

TOZD GOSTINSTVO

Poslovanje v devetih mesecih je bilo ugodnejše kot v lanskem enakem obdobju. Planirana realizacija je bila dokaj realno načrtana, dejstvo, da je plan v celoti presežen za 7 odstotkov pa je posledica ugodnejše turistične sezone in predvsem višjih cen. Realizacija bi

bila lahko še boljše, če bi tudi PE Podlehnik dosegla plan in če bi se PE Restavracija Tržič vključila v poslovanje pred začetkom turistične sezone. Na doseženo realizacijo je znatno vplivalo močno poslovanje v PE Čatež in Pe Motel Lom.

V primerjavi z devetmesečnim poslovanjem preteklega leta je bila dosežena ugodnejša razlika v ceni in to 11 odstotkov, kar je odraz spremljanja in usklajevanja nabavnih cen in boljšega poslovanja z materialom.

Celotni prihodek se je povečal za 85 odstotkov, poraba materiala pa samo za 75 odstotkov, čisti dohodek je porastel za 114 odstotkov. Bruto osebni dohodek se je v primerjavi z enakim obdobjem lani povečal za 69 odstotkov, število zaposlenih pa za 33 odstotkov.

TOZD RAFINERIJA

Količinska proizvodnja se je povečala skoraj pri vseh vrstah blaga, proizvodnja v celoti pa je za 13 odstotkov večja od lanskoletne v enakem obdobju. Celotni prihodek je povečan za 21 odstotkov. Primerjava amortizacije ni realna, ker smo lani obračunavali v tej TOZD še amortizacijo nad predpisano višino. Tudi primerjava v delitvi čistega dohodka ni možna, ker lani ni bilo ostanka dohodka za delitev na vse sklade, za kar je bil vzrok vpliv prehoda na plačano realizacijo ter pokrivanje razlike v ceni materiala. Obračunana masa za izplačane bruto osebne dohodke je povečana za 25 odstotkov, število zaposlenih pa za 7 odstotkov.

TOZD AVTOPARK — DELAVNICA

Število vozil se je v primerjavi z enakim obdobjem lani povečalo za 10, ker so prevzeli vozila odobrena z investicijskim programom za letos. Monterji za črpalke in monterji-inštalaterji pa so opravili 2950 najrazličnejših popravil. Fakturirana realizacija se je povečala za 39 odstotkov. Tako kot v I. polletju 1977 zasledimo tudi tokrat povečanje stroškov in sicer skupno kar za 33 od-

stotkov. Precejšnje povečanje je v proizvodnih storitvah, to so predvsem popravila vozne- ga parka, deloma so to povečanja stroškov zaradi višjih cen lastne delavnice v tem letu, pa tudi cene tujih uslug so višje kot lani.

Obračunani bruto osebni dohodki so se povečali za 21 odstotkov, medtem ko se je število zaposlenih povečalo za 10%. Celotni dohodek je povečan za 40 odstotkov.

TOZD ZEMELJSKI PLIN

V TOZD Zemeljski plin ugotavljajo, da so v letošnjih devetih mesecih uspešno opravili že več kot polovico vseh del, ki so predvidena v izgradnji I. faze plinovodnega omrežja Slovenije.

Izgradnjo plinovodnega omrežja lahko razdelimo v štiri dele in sicer:

1. magistralni plinovod od državne meje pri Ceršaku do Ljubljane — do konca septembra so opravili že 85% vseh del, kar pomeni, da poteka gradnja hitreje, kot je predvideno v časovnem planu;

2. priključni plinovodi na delu magistralnega plinovoda od Ceršaka do Ljubljane — delo poteka v skladu s predvidevanji in je opravljenih 45% vseh del;

3. primarne mestne mreže — največ je narejenega v Celju, kjer se dela bližajo koncu (opravljenih 80% del), v Mariboru so opravili 30% vseh del, v Ljubljani pa z gradnjo tega omrežja še niso začeli predvsem zaradi zapletov pri urejanju urbanistične dokumentacije in pridobivanja dovoljenj;

4. merilno-reducirne postaje — z gradnjo teh objektov sicer še niso začeli, imajo pa pripravljeno vso potrebno dokumentacijo in bodo z gradnjo lahko začeli v naslednjih mesecih.

V TOZD Zemeljski plin ocenjujejo, da bodo preostala dela, ki sodijo v sklop I. faze izgradnje slovenskega plinovoda, opravili do predvidenega roka, to je do konca junija 1978. leta, ko je predviden začetek obratovanja plinovodnega omrežja.

Analiza osebnih dohodkov v devetih mesecih 1977

Ob devetmesečnem obračunu poslovanja so vse TOZD z izplačili bruto OD iz delitve čistega dohodka v okviru dovoljenega obsega sredstev za OD po samoupravnih sporazumih o delitvi dohodka in razporejanja sredstev za osebne dohodke v odgo-varjajočih dejavnostih.

Povprečni bruto osebni dohodki na zaposlenega so se v primerjavi z lanskim devetmesečnim obdobjem po TOZD in skupaj za delovno organizacijo povečali za naslednje odstotke:

Blagovni promet	10 %	Zemeljski plin	6 %
Avtopark - delavnica	9 %	DSSS	10 %
Rafinerija	15 %	PETROL	10 %
Gostinstvo	27 %		

Samo povečanje povprečnih osebnih dohodkov nam ne poda prave slike o politiki izplačevanja osebnih dohodkov, zato podajamo še primerjavo povprečnih mesečnih bruto osebnih dohodkov na zaposlenega na podlagi delovnih ur po skupinah za samoupravno sporazumevanje napram povprečnim bruto OD na zaposlenega v naših TOZD za obdobje od 1. 1. do 30. 9. 1977.

		(v din)	
Samoupravni sporazum (podatki za 8 mesecev)	Petrol (podatki za 9 mesecev)	Indeks spr. = 100	
Trgovinska dejavnost	Blagovni promet	6.600	96
	Zemeljski plin	9.516	139
	DSSS	7.558	110
	Skupaj sporazum trgovine	6.745	98
	Blagovni promet + DSSS	6.691	97
Kemija in sorodne dejavnosti	Rafinerija	6.507	97
	Avtopark - delavnica	6.994	99
	Gostinstvo	5.915	107
	Sporazumi skupaj	6.408	105

Pri obravnavanju politike izplačevanja osebnih dohodkov pa uporabljamo tudi primerjave o izplačanih neto osebnih dohodkih na zaposlenega za 182 delovnih ur v določenem obdobju za delovno organizacijo Petrol in za različne dejavnosti gospodarstva. Izplačani neto osebni dohodki vsebujejo akontacije osebnih dohodkov za 9 mesecev in izplačilo po zaključnem računu iz preteklega leta.

Primerjava povprečno izplačanih neto osebnih dohodkov v 9-mesečnem obdobju po TOZD napram povprečnim enakim OD za 8 mesecev po dejavnostih je naslednja:

		(v din)	
Petrol — 9 mesecev	Dejavnost — 8 mesecev	Indeks dej. = 100	
Blagovni promet	Trgovina — skupaj	4.592	99
	— debelo	4.876	93
Blagovni promet + DSSS	Trgovina — skupaj	4.592	101
	— debelo	4.876	95
Rafinerija	Proizvodnja naftnih derivatov	5.369	87
	Avtopark - delavnica	Promet skupaj	5.127
Gostinstvo	Javni cestni promet	5.420	93
	Gostinstvo	4.009	107
Zemeljski plin			
DSSS			
PETROL	SR Slovenija	4.643	101
	Gospodarstvo	4.527	103
	Trgovina	4.592	102

Samoupravni splošni akti

Z uresničevanjem zakona o združenem delu in z izvajanjem programa o samoupravnem in poslovnem organiziranosti naše delovne organizacije bo potrebno v temeljnih organizacijah in v delovni skupnosti skupnih služb sprejeti oziroma dopolniti tudi samoupravne splošne akte. Najpomembnejši samoupravni splošni akt, ki ga je uvedel zakon o združenem delu je gotovo

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O ZDRUŽEVANJU DELA DELAVCEV V TEMELJNO ORGANIZACIJO OZIROMA DELOVNO SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

To je osnovni akt v temeljni organizaciji, saj morajo biti z njim skladni vsi ostali samoupravni splošni akti. Ta akt naj ne bi bil prezahteven, tako, da omogoča delavcem sorazmerno enostaven postopek, vendar pa mora imeti vse tiste elemente, ki opredeljujejo družbenoekonomski položaj delavcev v tolikšnem obsegu, da je to resnično temeljni akt. Vsebovati mora določbe o dejavnosti temeljne organizacije ter načelne določbe glede odločanja o sredstvih, o pridobivanju dohodka, o razporejanju dohodka in čistega dohodka, osnove za delitev sredstev za osebne dohodke in sklad skupne porabe, o delovnih razmerjih, o razlogih za združevanje dela in sredstev ter o obveščanju delavcev.

STATUT TEMELJNE ORGANIZACIJE OZIROMA DELOVNE SKUPNOSTI

Statut temeljne organizacije vsebuje konkretne določbe o imenu, sedežu in dejavnosti TOZD, o sestavi, volitvah in odpoklicu delegatov, o delovnem področju delavskega sveta in drugih organov samoupravljanja, o načinih odločanja delavcev, o vlogi sindikalne organizacije, o poslovnem organu, o samoupravni delavski kontroli, o sestavljanju in sprejemanju planov ter določbe o vseh tistih vprašanjih, ki so pomembna za poslovanje temeljne organizacije.

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O ZDRUŽITVI V DELOVNO ORGANIZACIJO IN STATUT DELOVNE ORGANIZACIJE

Ta dva samoupravna splošna akta, ki ju je potrebno le spremeniti oziroma dopolniti v smislu določil zakona o združenem delu, urejata organizacijo poslovanja na nivoju delovne organizacije, poleg tega pa vsebujeta zlasti določbe: o firmi in sedežu delovne organizacije, o skupnih poslih in interesih, ki se uresničujejo v delovni organizaciji, o koordiniranju delovnega procesa, združevanju sredstev in njihovem namenu, sprejemanju plana delovne organizacije in usklajevanju planov temeljnih organizacij, o načinu razporejanja in izkazovanju skupnega prihodka, o samoupravnih organih na nivoju delovne organizacije in njihovem delovnem področju, o skupnih osnovah za razporeditev sredstev skupne porabe med temeljnimi organizacijami ter določbe o vseh tistih vprašanjih, ki so skupnega pomena za vse temeljne organizacije v sestavi delovne organizacije.

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O RAZPOREDITVI SREDSTEV, PRAVIC IN OBVEZNOSTI MED TEMELJNIMI ORGANIZACIJAMI

Samoupravni sporazum o razporeditvi sredstev, pravic in obveznosti med temeljnimi organizacijami ureja:

— razporeditev osnovnih sredstev in obratnih sredstev v blagu in drugih stvareh,
— razporeditev obratnih sredstev v nedovršeni proizvodnji in neprodanem blagu ter denarju,

— razporeditev pravic in obveznosti do tretjih oseb, ki se nanašajo na patente in licence,

— razporeditev obveznosti, ki izvirajo iz prometa blaga in storitev. Te obveznosti prevzame tista temeljna organizacija, za katero je bil promet opravljen,

— razporeditev sredstev skupne porabe.

(Nadaljevanje na 4. str.)

Samoupravni splošni akti

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O MEDSEBOJNIH RAZMERJIH MED DELAVCI DELOVNE SKUPNOSTI IN TEMELJNIMI ORGANIZACIJAMI

Ta samoupravni sporazum določa, katera administrativno-strokovna dela, pomožna in tem podobna dela opravlja delovna skupnost, poleg tega pa ureja pravice, obveznosti in odgovornosti delovne skupnosti nasproti temeljnim organizacijam, temeljne pogoje glede strukture delovnih mest in kvalifikacijske strukture kadrov v delovni skupnosti, osnove in merila za pridobivanje dohodka delovne skupnosti, koordinacijo med poslovnim organom delovne organizacije in vodjem delovne skupnosti ter način reševanja medsebojnih sporov.

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O USTVARJANJU SKUPNEGA PRIHODKA, O UREJANJU MEDSEBOJNIH ODNOSOV PRI USTVARJANJU SKUPNEGA DOHODKA IN O SKUPNIH OSNOVAH IN MERILIH ZA DELITEV ČISTEGA DOHODKA

Omenjeni samoupravni sporazum, ki ga sprejmejo delavci vseh temeljnih organizacij v sestavi delovne organizacije, ureja:

— način razporejanja in izkazovanja skupnega prihodka ter roke za obračun skupnega prihodka,

— skupne osnove in merila za pridobivanje dohodka TOZD in delovne skupnosti ter način ugotavljanja deleža pri skupnem dohodku,

— pogoje, način in roke za udeležbo pri skupnem dohodku,

— razmerja v proizvodnji skupnega proizvoda oziroma v opravljanju skupnih storitev,

— način medsebojnega vplivanja na poslovno in razvojno politiko,

— medsebojna razmerja pri zagotavljanju obratnih sredstev,

— pogoje za nastopanje na trgu pri prodaji blaga oziroma storitev,

— način usklajevanja stališč v skupnih zadevah,

— način reševanja sporov,

— cilje združevanja sredstev ter namen, pogoje in način njihove uporabe,

— pogoje, način in roke za vračanje vrednosti združenih sredstev oziroma stvari, denarnih sredstev in pravic, ki sestavljajo združena sredstva.

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O SKUPNIH OSNOVAH IN MERILIH ZA DELITEV SREDSTEV ZA OSEBNE DOHODKE

S tem samoupravnim sporazumom določijo delavci temeljnih organizacij in delovne skupnosti skupne osnove in merila za delitev sredstev za osebne dohodke.

PRAVILNIK O OSNOVAH IN MERILIH ZA RAZPOREJANJE ČISTEGA DOHODKA IN ZA DELITEV SREDSTEV ZA OSEBNE DOHODKE IN SKUPNO PORABO

V skladu s spredaj navedenim samoupravnim sporazumom združenih temeljnih organizacij in delovne skupnosti, ureja ta pravilnik konkretne osnove in merila za razporejanje čistega dohodka v posamezni temeljni organizaciji in delovni skupnosti, kot tudi osnove in merila za delitev sredstev za osebne dohodke delavcev, zajamčene osebne dohodke ter način pridobivanja in delitve sredstev za skupno porabo.

PRAVILNIK O MEDSEBOJNIH DELOVNIH RAZMERJIH

S tem pravilnikom delavci temeljne organizacije oziroma delovne skupnosti urejajo:

— sklenitev delovnega razmerja,

— razporeditev delavcev k nalogam oziroma delom, za katera so bili sprejeti v delovno razmerje,

— pravice in odgovornosti delavcev v delovnem razmerju,

— odgovornost za delovne obveznosti,

— prenehanje delovnega razmerja,

— varstvo pravic delavcev,

bp

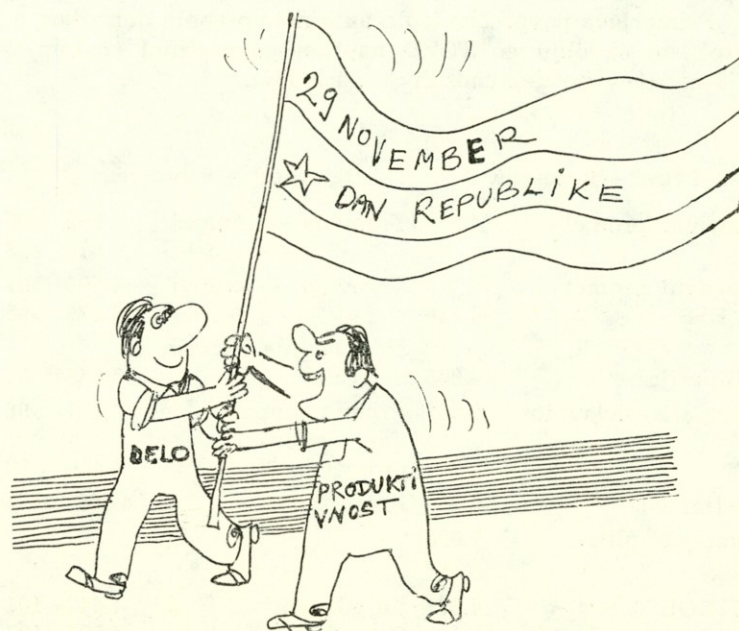
Dohodkovni odnosi v združenem delu

Z uveljavitvijo zakona o združenem delu, zakona o temeljnih družbenega planiranja ter družbenih planov za obdobje od 1976 do 1980 so bila sprejeta izhodišča, ki bodo bistveno vplivala na družbenoekonomske odnose v združenem delu. Samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje kot način urejanja dohodkovnih odnosov v združenem delu pa je s sprejetjem teh izhodišč dobilo novo vsebino. Z razvojem samoupravne urejanja dohodkovnih odnosov uresničujemo oblast delavcev v združenem delu nad pogoji in rezultati njihovega in skupnega dela. To obenem pomeni, da tudi konstituiranje temeljnih organizacij združenega dela urejajo lahko le z vidika uresničevanja pristojnosti delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela.

Navadili smo se, da govorimo o delitvi izolirano in premalo povezano s pridobivanjem dohodka. Zaradi tega je treba vzpostaviti čvrsto vez med prisvajanjem osebne dohodka ter rezultati upravljanja in gospodarjenja z živim delom in družbenimi sredstvi oziroma s celotnim minulim delom, o katerem odločajo delavci v svoji temeljni organizaciji združenega dela in v vseh odnosih družbene reprodukcije. Oblikovanje temu ustreznih osnov in meril za prisvajanje osebne dohodka iz naslova živega dela (kvalitete in kvalitete delovnih

opravil) ter gospodarjenja in upravljanja z družbenimi sredstvi, je tudi vzvod, s katerim lahko združeni delavec posega v proces ustvarjanja nove vrednosti. Delavec se bo s tem sam osvobodil številnih značilnosti lastnega meznega položaja, vzporedno se bo družbena lastnina (zlasti dohodek) začela uveljavljati kot splet samoupravnih družbenoekonomskih odnosov. Počasnost v dosedanji praksi bomo premagali s tem, da bo delavec tudi prek svojega osebnega dohodka in pridobivanja dohodka spoznal, da je njegovo delo in življenje neposredno odvisno od tega, koliko on sam združen z drugimi delavci, obvladuje temeljna vprašanja ustvarjanja novo ustvarjene vrednosti in pridobivanja dohodka v svoji temeljni organizaciji združenega dela in vseh odnosih družbene reprodukcije. S takšno vsebino prisvajanja osebne dohodka, v katerem bo delavec v povečanju dohodka imel tudi osnovo za povečanje osebne dohodka, moramo doseči, da bo delavec sam trajno ekonomsko zainteresiran, da zagotavlja vse pogoje za nenehno rast svoje in celotne družbene produktivnosti ter za krepitev materialne osnove dela. Osebni dohodek bo delavca tako stimuliral, da bo v združenem delu odgovoren gospodar svoje usode in vseh združenih delavcev.

bp

Naprej, v delovne zmage!

Povečana zmogljivost voznega parka

Zmogljivost voznega parka naše TOZD Avtopark-delavnica se je v oktobru občutno povečala. Dobili so namreč 10 novih avtocistern znamke FAP Mercedes 12-13, z nosilnostjo po 7 ton.

Po pogodbi, ki so jo sklenili z Autocommerceom, ta jim je nudil tudi komercialni kredit, bi morali omenjena vozila dobiti že v avgustu. Toda tovarna ni imela na zalogi vozil v želeni medosni razdalji in so v avgustu prevzeli šasije z večjo medosno razdaljo. Te je bilo treba krajšati zaradi velikosti cistern, ki so bile že zgrajene. Cena tovrstnega vozila je 850 000 dinarjev.

Vozila so opremljena s črpalko, pretočnim merilcem in gumijasto cevjo. Vse te naprave delujejo na hidravlični pogon, kar v precejšnji meri olajša delo voznika, še zlasti pri spravljaju cevi. Vseh deset vozil so namenili za razvažanje kurilnega olja strankam, osem jih je v Ljubljani, po eno pa v Celju in Brežicah.

Poleg tega so nabavili še večji kamion (5 ton) in tri manjše za razvažanje avtomateriala in kosovnega blaga po bencinskih servisih, predvidene pa imajo še štiri cisterne TAM Magirus z dvema diferencialoma.

Kmalu restavracija v Tepanjah

V TOZD Gostinstvo se pripravljajo na gradnjo že petega gostinskega objekta in sicer restavracije na avtomobilski cesti med Celjem in Mariborom.

Restavracijo, ki bo imela 140 sedežev na vsaki strani ceste, naj bi odprli že oktobra prihodnje leto — to pa bo zaenkrat edini turistični objekt na tej cesti. Vrednost gradbenih del ocenjujejo na 35 milijonov dinarjev, projektant prepotrebne gostinsko turistične objekta na Sloveniki pa je arh. Matjaž Tomori. Njegovo

delo je tudi lani odprt motel v Podlehniku.

V Tepanjah sta že zgrajena bencinska servisa, urejeno pa je tudi parkirišče.

Poleg restavracije v Tepanjah pripravljajo v TOZD Gostinstvo še preostalo potrebno dokumentacijo za gradnjo motela v Bistrici pri Kumrovcu, ki bo poleg restavracije imel tudi prenočišča. Sprva okrog 60 ležišč in 150 sedežev v restavraciji. Tudi motel v Bistrici naj bi bil končan čez leto dni.

Seminarji za tržne inšpektorje

Kontrola na črpalkah

Tržni inšpektorji bodo v prihodnje uspešneje kontrolirali prodajo goriva na bencinskih črpalkah.

Da na bencinskih črpalkah ni vse v redu, je razvidno iz ugotovitev na posvetovanju in seminarjih za tržne inšpektorje. Inšpektorji iz vseh republik in pokrajin so na teh seminarjih pokazali veliko zanimanje za metode, kako je mogoče kontrolirati prodajo nafte in naftnih derivatov. Na vsakem od teh seminarjev je sodelovalo od 30 do 80 tržnih inšpektorjev.

Proučevali so tudi metode tistih posameznikov na črpalkah, ki »ponarejajo« gorivo. Voditelji seminarja so inšpektorje podrobno seznanili z načinom kontrole na bencinskih črpalkah in vsemi možnostmi za zmanjševanje kvalitete nafte in derivatov, pa naj bo to naključno ali nalašč. Marsikdaj je v prodaji tudi motorno olje, ki lahko škoduje delu vozila. Inšpektorje so tudi opozorili na načine, kako posamezniki na bencinskih črpalkah zaračunajo voznikom za gorivo več, kot pa so jim natočili.

STANJE ZAPOSLENIH NA DAN 31. 10. 1977

TOZD Poslovna enota	Stanje 31/12-76	Odšli	Prišli	Stanje 31/10	Indeks zaposl.
TOZD — BLAGOVNI PROMET					
— PE Ajdovščina	198	27	25	200	101
— PE Brežice	202	16	12	206	102
— PE Celje	265	64	32	297	112
— PE Inst. Koper	64	3	4	63	98
— PE Koper	57	4	3	58	102
— PE Ljubljana	439	66	41	464	106
— PE Maribor	310	38	11	337	109
— PE M. Sobota	82	6	1	87	106
— PE Postojna	176	14	14	176	100
— PE Zalog	105	13	11	107	102
— PE Komerciala	91	15	7	99	109
TOZD — BLAGOVNI PROMET SKUPAJ	1.989	266	161	2.094	105
TOZD — GOSTINSTVO					
— Motel Čatež	123	31	26	128	104
— Motel Lom	52	30	8	74	142
— M. Podlehnik	56	13	2	67	120
— Rest. Tržič 1/7-77 (zač. st. 16)		18	3	15	94
TOZD — GOSTINSTVO SKUPAJ	231	92	39	284	123
TOZD — AVTOPARK - DELAVNICA	190	37	15	212	112
TOZD — RAFINERIJA Maribor	110	18	18	110	100
TOZD — ZEMELJSKI PLIN	27	28	4	51	189
— DSSS	206	35	24	217	105
SKUPAJ	2.753	476	261	2.968	108

Ob tednu požarne varnosti

SNEG V OKTOBRU

Iz časopisov in drugih sredstev javnega obveščanja, kakor tudi z obvestili Občinske gasilske zveze v Mariboru, smo bili obveščeni da bo v času od 23. do 29. oktobra »teden požarne

varnosti«. Ker je predmet našega poslovanja prodaja vnetljivih tekočin, tako na servisih, kot tudi v skladiščih in drugih objektih, smo ugotovili nujnost, da se tudi naš »PETROL« v Mariboru vključi v to pomembno akcijo. Povedati

moramo, da imamo v skladišču Tezno organizirano gasilsko desetino. Člani te desetine imajo večkrat na leto teoretične in praktične gasilske vaje.

V tednu požarne varnosti pa je bil sklican sestanek vseh zaposlenih v skladišču. Poveljnik naše gasilske enote nam je obrazložil v teoretičnem delu vzroke nastanka požara, ter uporabo gasilskih aparatov, s katerim lahko pogasimo začetne požare. Po tem uvodnem delu pa smo se prepričali o praktičnem delovanju ročnih gasilskih aparatov, ki jih imamo v uporabi v skladišču in servisih. Po tem »gašenju« smo se ponovno prepričali o uporabi in učinkovitosti teh aparatov. Moramo pa seveda z njimi znati ravnati in tudi pravočasno ukrepati, saj le tako dosežemo željeni učinek.

Na pobudo Občinske gasilske zveze pa smo v tem tednu požarne varnosti sodelovali tudi pri posebni vaji in to gašenju vozila za prevoz vnetljivih tekočin.

Dogovorjeno je bilo naj se naša avtocična »vžge« v centru mesta. Bilo je v četrtek dne 27. oktobra 1977 okrog 16. ure. V križišču Partizanske in Titove ceste v Mariboru, je obstala naša avtocična. Iz nje se je zakadilo. Naš voznik Volk Bojan je skočil iz vozila in skušal z ročnim gasilnim aparatom pogasiti požar, ki je v ogenj se je razmahnil in pre-

tila je nevarnost, da bo cisterna eksplodirala. Bilo je alarmirano več gasilskih enot in pripadnikov milice. V 4 minutah po nastalem požaru so na kraj dogodka prispeli prvi gasilski avtomobili. Gasili so s peno, tako da so našo cisterno prekrili in tako ukrotili požar. Grozila je še večja nevarnost. Zaradi stanovanjskih hiš, ki so v neposredni bližini križišča, je pripeljalo tudi več gasilskih avtomobilov z lestvami. V sodelovanju z gasilskimi enotami, enotami milice in s sodelovanjem naše civilne zaščite — gasilske enote in voznika avtocične, je prikaz tovrstne nesreče popolnoma uspel.

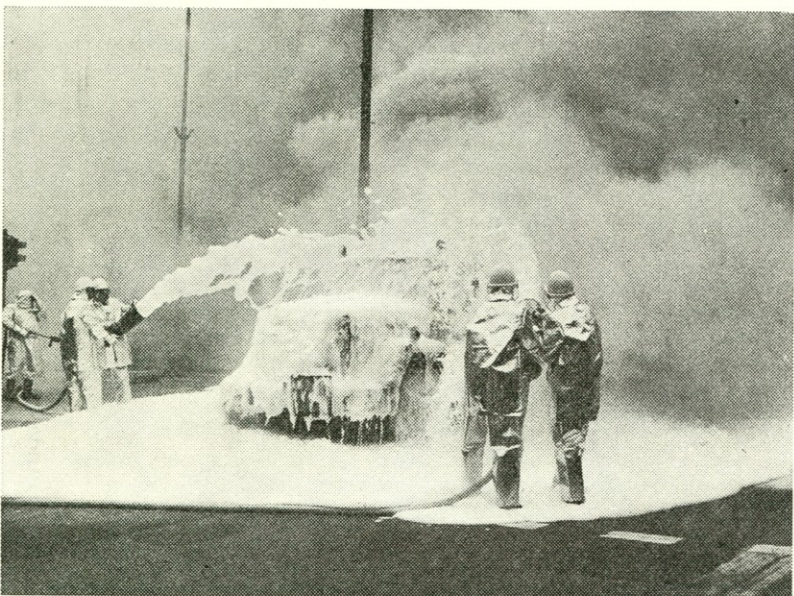
Ker smo bili o tej akciji gašenja že prej obveščeni, je bilo na kraju dogodka te vaje precej naših delavcev, prodajalcev z bencinskih servisov, šoferjev, kakor tudi mnogo občanov Maribora, ki pa so slučajno bili v bližini prizorišča. Za nas je bil to zelo praktičen poduk.

Ker deluje gasilska enota v našem skladišču v sestavi civilne zaščite, bomo morali v bodoče utrjevati znanje in prakso poleg gašenja še za razne druge ukrepe, npr. reševanje ob elementarnih nesrečah, priprave na vojno stanje in podobno. Upam, da bom lahko drugič zapisal: »Ne samo gasilska enota, temveč tudi civilna zaščita, je pri nas že aktivna«.

R. B.

Delavci skladišča Maribor pri gašenju

Več kot milijon ton surove nafte

V Slavoniji so v globini 2000 m odkrili nova najdišča nafte in plina

V Slavoniji, kjer že šesto leto črpajo nafto, na meji med občinama Donji Miholjac in Valpovo, so raziskovalne ekipe INA-NAFTAPLIN iz Zagreba v globini 2000 metrov odkrile nafto in plin. Za kako velike količine gre, še niso ugotovili. V vsakem primeru bodo na novo odkriti lokaciji še nadalje vrtali, in sicer do globine 3500 metrov. V prvih devetih mesecih letošnjega leta je dala Slavonija približno 754.000 ton surove nafte, kar je za to ob-

močje rekord.

Skoraj vso nafto so načrpali na nahajališčih Beličanci na območju občine Donji Miholjac, na območju občine Našice pa so bile količine neznatne. Kot vse kaže, bo slavonsko območje dalo letos prvič več kot milijon ton surove nafte.

Hkrati pa je Slavonija že nekaj let zapored zelo pomemben proizvajalec zemeljskega plina. V prvih devetih mesecih letošnjega leta so ga proizvedli skupno približno 272 milijonov kubičnih metrov, kar je za 15 odstotkov več kot v istem obdobju lani.

Varstvo pri delu po zakonu o združenem delu

V dnevih 24., 25. in 26. oktobra 1977 smo imeli v Portorožu posvetovanje pod tem naslovom o temi, ki je zadnje čase tako aktualna v delovnih organizacijah. Čeprav se je koncept spremenil, saj ni več seminar kot je bil prejšnja leta, temveč posvetovanje varstvenikov, smo imeli vseeno osnovno temo in prispevke na le-to. Samo posvetovanje je bilo pod pokroviteljstvom Zveze sindikatov Slovenije in društev varnostnih inženirjev in tehnikov Slovenije. Na otvoritvi nas je pozdravil predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije tov. Mika Špiljak. V pozdravnem govoru nam je med drugim dejal, da na sindikatu vedo za pomen in vlogo varstva pri delu, saj že iz same naše družbene ureditve izhaja, da je vsa skrb posvečena delovnemu človeku in njegovemu zdravju. Varstvo pri delu ni le element za večjo proizvodnjo, ampak pogoj, da bo delovni človek varneje delal in da se izboljšajo delovni pogoji. Dejtal nam je, da v mnogih delovnih organizacijah še ne dojemajo varstva pri delu, ga ne ocenjujejo pravilno in da smo mi, udeleženci tega posvetovanja, zadolženi, da se to stanje spremeni, kakor nam določa novi zakon o združenem delu. Ob koncu nam je zaželel veliko uspeha pri delu na posvetovanju.

Samo posvetovanje je bilo razdeljeno na tri teme, ki so zajele zakon o združenem delu na različnih področjih, tako da so se dopolnjevale. Te teme so:

A) Vzgoja in izobraževanje o varstvu pri delu v šolah in organizacijah združenega dela

B. Normativno urejanje varstva pri delu po zahtevah zakona o združenem delu v organizacijah združenega dela

C. Uresničevanje pravic in obveznosti delavcev v organizacijah združenega dela za varno delovno okolje in za varne delovne razmere v OZD.

Poleg glavnih tem so na posvetovanju govorili še predstavniki sekretariata za delo in sami varnostniki o svojih problemih v delovnih organizacijah.

Vendar pa menim, da je osnovna tema »Izvajanje zakona o združenem delu v delovni organizaciji« najboljša aktualna in zanimiva za vse delavce naše

delovne organizacije. Nekaj misli o varstvu pri delu, ki jih obravnava novi zakon o združenem delu s posvetovanjem:

Zakon o združenem delu prvi uzakonja izvirno zahtevo varnostne doktrine, da je delo delavcev neločljivo povezano z njihovo varnostjo, ko med temeljnimi točkami v 43. členu

povsem jasno in razumljivo zahteva:

— delavci v OZD in njenih organih **morajo organizirati opravljanje dejavnosti organizacije tako, da je zagotovljena varnost pri delu** in izvajati potrebne ukrepe za varstvo pri delu in za varstvo delovnega okolja.

Organizirano opravljanje dejavnosti OZD tako, da je zagotovljena varnost delavcev pri delu, pa sploh ni možno uresničevati brez znanja o varnosti, o varstvu pri delu, o varstvu delovnega okolja, temveč bo možno varnost dosegati samo z znanjem, pridobljenim z (Nadaljevanje na 8. str.)

Trgovina z avtomaterialom

V sklop Petrolove maloprodajne mreže sodi tudi trgovina z avtomaterialom na Laborah pri Kranju. Res, da med trgovine štejemo tudi prodajalno v Šentvidu, vendar ta je mnogo manjša, pa tudi založena je predvsem z različnimi mazivi tako, da je ne moremo primerjati s trgovino na Laborah. Trgovina z avtomaterialom je torej pri Petrolu le ena. Tudi te nismo načrtovali v razvojnih programih, temveč smo jo prevzeli leta 1963 od Agroservisva.

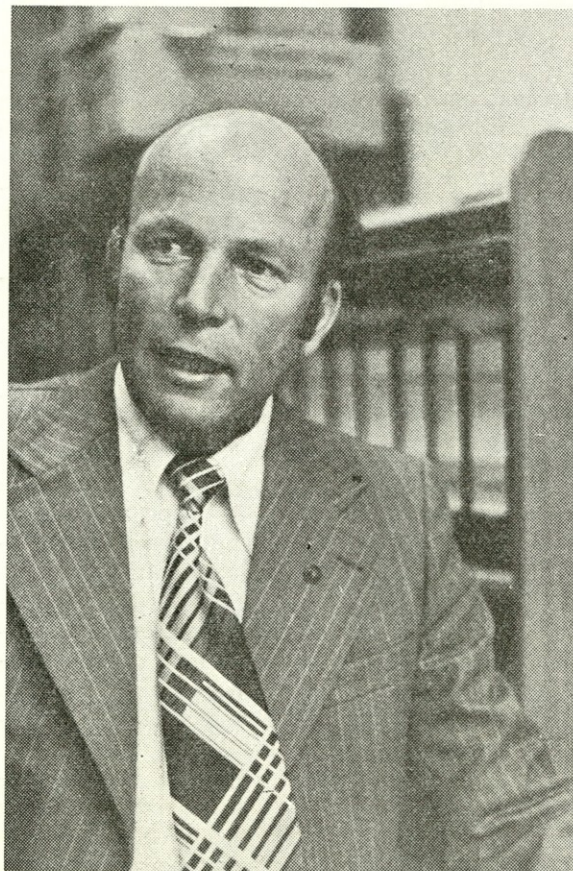
Ker so pred desetimi leti povečali prodajni prostor, se je pojavilo vprašanje skladišnega prostora, kajti objekt je premajhen, da bi lahko našli prostor še za skladišče.

Iznajdljivemu poslovojni, Vinku Kernu, je uspelo najti

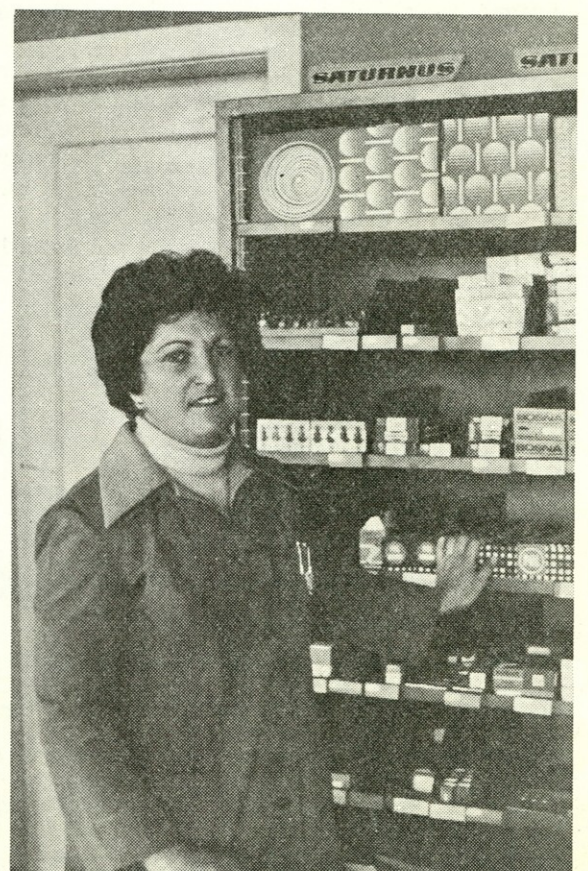
primeren prostor predvsem za skladiščenje gum, vendar ta je od trgovine oddaljen nekaj kilometrov in pomeni za trgovce dodatno obremenitev. Izkazalo se je, da je vendarle boljše imeti nekoliko oddaljeno skladišče, kot se posluževati spremene dobave iz tovarne, kajti tudi pri njih nimajo vedno na zalogi vseh vrst gum. Za dobrega trgovca pa je prav gotovo pomembno to, da lahko vemer zadovolji želji kupca.

Poleg celotnega asortimenta avto gum je kupcem na voljo tudi splošen elektro material, nadomestni deli (zlasti za FIAT) in splošen material, ki sodi v tovrstno trgovino. Trgovina sicer ni specializirana, ima pa v prodaji približno 1000 različnih artiklov.

S prodajo so zadovoljni. Promet iz leta v leto raste, četudi je v Kranju že precej specializiranih trgovin z avtomaterialom. Imajo nekaj večjih, stalnih odjemalcev, med katere sodi tudi bližnja mehanična delavnica, kamor se prodajalci radi zatečejo po nasvet o tem ali onem nadomestnem delu, ali pa da jim avtomehanič pomaga razumeti kupca, ki včasih zelo površno in pomanjkljivo vpraša za določeno blago. Najbrž vpliva na ugodno prodajo tudi bencinski servis, v sklopu katerega je trgovina in pa primeren parkirni prostor.

Poslovojni Vinko Kern

Prodajalka Marija Flisar

Varstvo pri delu po ZZD V spomin

(Nadaljevanje s 7. strani)
vzgojo in izobraževanjem o varstvu pri delu vseh delavcev organizacij združenega dela.

Organizirano opravljanje dejavnosti OZD tako, da je zagotovljena varnost delavcev pri delu, pa mora biti na eni strani izhodišče, na drugi strani pa cilj normativnega urejanja v vseh samoupravnih sporazumih in drugih samoupravnih splošnih aktih OZD, upoštevajoč zakon o združenem delu in zakon o varstvu pri delu in ne kot do sedaj samo v posebnih splošnih aktih o varstvu pri delu. V nasprotnem primeru OZD ne bo mogla opravljati svoje dejavnosti tako, da bo zagotovljena delavcem njihova telesna integriteta, zdravje in osebna varnost pri delu.

Organizirano opravljanje dejavnosti OZD tako, da je zagotovljena varnost pri delu, pa bo doseženo šele takrat, ko v OZD ne bodo več nastajale danes še vedno preštevilsne delovne nezgode, telesne poškodbe in zdravstvene okvare delavcev, ki bi jih lahko preprečili in ki ne znižujejo samo storilnosti in produktivnosti združenega in družbenega dela, temveč povzročajo tudi materialno škodo delavcem, organizacijam in družbi. Še posebej pa te nezgode zmanjšujejo obrambno sposobnost naše samoupravne socialistične skupnosti.

Ne samo pri snovanju, organiziranju in izvajanju posameznega dela, kakor tudi ne samo v posameznih tehnoloških, proizvodnih in delovnih procesih, temveč tudi v celotnem delovnem procesu in s tem pri opravljanju celotne dejavnosti OZD

morajo delavci OZD in njihovi organi z neposrednim sodelovanjem pooblaščenih delavcev za varstvo pri delu, varnostnih inženirjev in drugih strokovnih delavcev ustvarjati varnost vseh delavcev pri delu.

Vendar pa moramo posebno pozornost posvetiti usposabljanju delavcev, ki bodo opravljali naloge in dela neposrednega vodenja dela delavcev v vseh delih delovnega procesa, kajti neposredno izvajanje varnostnih ukrepov in normativov ter internih predpisov za varnost delavcev je v največji meri odvisno od delavcev, ki neposredno vodijo dela.

Iz zgornjega odstavka izhajajo zanimivi zaključki, predlogi, od katerih je mogoče najbolj zanimiv ta, da bi za izvajanje zahtev varstva pri delu pri neposrednem vodenju dela delavcev bilo pri merilu osebnih dohodkov tudi to kot sestavni del tega, po opravljenem delu. Mnogo delovnih organizacij je že vneslo to, kot merilo za določanje osebnih dohodkov, kajti prišli so do spoznanja, da s tem dvigajo raven znanja o varstvu pri delu, zmanjšajo se nezgode, boljši je izkoristek dela...

Za izboljšanje tega stanja, je že sam zakon o varstvu pri delu predvidel, da mora vsaka temeljna organizacija imeti pooblaščen osebno za varstvo pri delu in službo varstva pri delu, seveda odvisno od težavnosti delovnega procesa v delovni organizaciji. Pooblaščen osebno pa mora imeti pooblastilo od delavskega sveta za opravljanje svojih nalog. Čeprav je ta problematika pri nas aktualna že več kot 2 leti, pa smo do sedaj že ustanovili službo požar-

nega varstva, varstva pri delu, voda in okolja in pooblaščen osebno za varstvo pri delu v temeljnih organizacijah. Premala angažiranost je razlog, da se varstvo pri delu in varnost tako počasi uveljavlja med nami. Tako pa je že od mojega začetka dela, v varstvu pri delu in še danes je slišati mnenje, kot da je to neka inšpekcijska služba. Ker je to povsem zmotno mnenje in ga je težko v medsebojnih pogovorih odpraviti, je sam zakonodajalec predpisal v zakonu o združenem delu in zakonu o varstvu pri delu, da morajo biti vsi delavci in tudi poslovodni organ seznanjeni z osnovami varstva pri delu. Mnenja sem, da čim več ljudi bo seznanjenih z varstvom pri delu, o pomenu in koristi, prej bo to zmotno mišljenje odpravljeno.

Prav tako se nam dogaja, da pri graditvi novega objekta ali rekonstrukciji objekta delamo velike napake zaradi neznanja varstva pri delu, da o drugih vzrokih ne bi razmišljali. Zakon o varstvu pri delu namreč v svojem 5. členu zahteva od projektantske organizacije izjavo, da je pri izdelavi projekta upoštevala varnostne ukrepe, normative in standarde in to dokazala v projektu z javno listino v obliki izjav in strokovnih ocen, s katero se tudi zavezuje moralno in kazensko, da za to tudi odgovarja. Pri marsikaterem novem objektu so se že čez leto ali dve pokazale nepravilnosti, nefunkcionalnost, neupoštevanje predpisov, na katere so opozorili različni inšpektorji pri svojem pregledu. Še zmeraj se namreč malo ali pa nič ne upošteva mnenje strokovnih služb, mnenje naših strokovnih delavcev, ki so si z dolgoletnim delom nabrali izkušnje in bi se lahko pri temeljitem pregledu projekta odpravilo marsikatero napako. Tako pa se dogaja, da za nov nek objekt naročamo tudi po 2-krat, po 3-krat nov projekt in ga seveda tudi vsakič plačamo. Menim, da je to vsekakor v nasprotju z zakonom o združenem delu in zakonom o varstvu pri delu, če gledam te s tega stališča. Težav, ki nastopajo potem pri vzdrževanju, so v veliki meri »krive« strokovne službe, zaradi neučinkovitosti popravila, čeprav bi večino težav lahko rešili že pred izgradnjo oziroma rekonstrukcijo samega objekta.

Ko so v PE Ljubljana pred meseci izvedeli za zahrbtno bolezen Rozi Sečnikove, so upali in že skoraj verovali, da jo bo njena močna volja in vesela narava vendarle premagala. Toda, kot se je narava prevesila v jesen, tako je klonilo tudi njeno življenje.

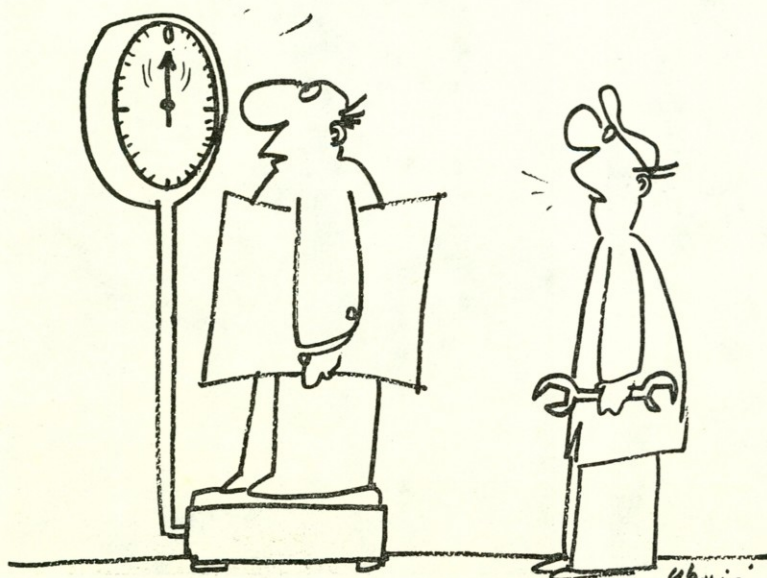
Pri Petrolu smo jo srečevali polnih trinajst let. Bila je trgovka. Najprej je bila zaposlena v manjši trgovini na vasi in že takrat je opazovala trgovce na bencinskem servisu in si potihoma želela, da bi se jim pridružila. Delo na bencinskem servisu jo je vseskozi veselilo, naj si bo od začetka, ko je prišla kot blagajničarka, ali potem, ko je »tankala«, kot tudi zadnja leta, ko je opravljala vsa administrativna dela. Nenehno si je prizadevala usmeriti človeka k zavestno iskrenemu in poštenemu odnosu do sočloveka in takšno je njen ožji kolektiv izredno cenil.

Mnogo bi lahko še povedali o delavki, kakršna je bila Rozi, toda sprjazniti se moramo z mislijo, da jo je usoda iztrgala prav v letih, ko je bila še polna načrtov za dom in družino, kot tudi na delu. Ob izgubi naše dobre, vestne in prijetne sodelavke nam je hudo in vsi, ki smo jo poznali, se je bomo radi spominjali.

Iz zakona o združenem delu je razvidno, da moramo tudi normativno urediti vse splošne akte v smislu varnosti in varstva pri delu, prav tako pa moramo dati velik poudarek na vzgojo in izobraževanje o varstvu pri delu.

Zadnji dan posvetovanja pa smo si ogledali delovne organizacije na obalnem področju in sicer: Tomos, Delamaris in Luko Koper, predvsem s strani izvajanja varstva pri delu v samih delovnih organizacijah.

Damir Šilar

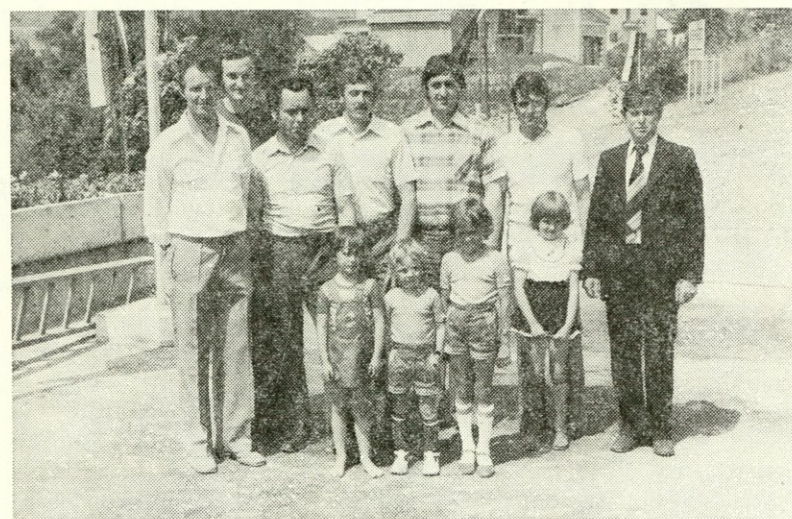

Kaj se čudiš, to je vendar tehtnica za merjenje dela!

Naši delavci v krajevni skupnosti

Prodajalec Žunkovič Stanko (Šentilj III) v petrolovi uniformi

Šentiljčani ob otvoritvi osnovne šole

V prostem času pa poveljnik gasilske enote v Šentilju

Ob čitanju našega časopisa Petrol se mi je večkrat porodila misel, da v tem glasilu prebiramo največ člankov iz sej delavskih svetov, izgradnje plinovodov, jubilejne opise itd. Zato mislim, da je primerno, če opišem dogodek iz »terena«, katerega sem doživel pred nekaj meseci v Šentilju pri Mariboru.

Prodajalci, zaposleni na treh bencinskih servisih v Šentilju, so povabili vse sodelavce iz drugih bencinskih servisov na svečanost KS Šentilj, konkretno na otvoritev nove osnovne šole. Z veseljem se nas je nekaj članov temu vabilu odzvalo.

Bili smo presenečeni in čutili veliko zadovoljstvo, ko so govorniki izjavljali, da se zahvaljujejo v imenu KS ali drugih družbenopolitičnih organizacij za finančno in fizično pomoč vsem zaposlenim pri Petrolu v Šentilju.

Ko sem vprašal posameznike, kaj so doprinesli k izgradnji te

šole, sem dobil odgovor: »Pripovedovali smo mnogo prostovoljnih delovnih ur, kot tudi finančno pomoč.« Smatral sem, da je tak odgovor preskromen in vprašal še predstavnike KS za njihovo mnenje. »Petrolovci« so mnogo doprinesli, saj so opravili nad 400 prostovoljnih delovnih ur pri izkopu jarkov za kanalizacijo in vodovod. To so bila najtežja fizična dela. Ogromen je bil prihranek na stroških, ki bi nastali v primeru, da bi to delo izvršilo gradbeno podjetje. Z veseljem mi je tudi povedal, da naši fantje niso odklonili prošnje za sodelovanje pri izgradnji športnih igrišč v Šentilju.

Smatram, da so gornje izjave dokaz zavednosti naših ljudi, ko so se vključili s prostovoljnimi delom k izgradnji, oziroma pomagali pri ureditvi objekta — šole s prostovoljnim delom. Šola je velikega pomena za sam kraj njihovega bivanja, kakor tudi za celotno skupnost. Posebno pa zato, ker slavimo letos 85-letnico rojstva tovariša Tita, 40 let njegovega prihoda na vodstvo ZKJ in 40 let ustanovitve ZKS.

Šola stoji skoraj ob meji, zato nosi tudi znano ime po slovenskem generalu in pesniku RUDOLFU MAISTRU.

Z željo, da bi lahko opisal tak dogodek večkrat — tudi z drugih bencinskih servisov — se tudi jaz v imenu vseh članov kolektiva PE Maribor priključujem čestitkam »Šentiljčanov«.

Polde Regvart

Nezgode pri delu

Nezgode pri delu so resen problem naše družbe, saj tako na nepričakovan, nepredviden način izgubimo precejšnja družbena sredstva. Nezgode, kjer se poškoduje človek, nam v nekaterih OZD kažejo na skrajno mačehovski odnos do varstva pri delu. Prepogosto se dopušča tehnične in tehnološke pomanjkljivosti, ki vplivajo na varnost ljudi in družbeno premoženje. Tako nastajajo nezgode, kjer pride delavec večkrat v življenjsko nevarnost ali pa pride samo do velike materialne škode družbenih sredstev. Prav gotovo ni vzrok samo nepoznavanje varstva pri delu, temveč so tu prisotni še razlogi kot: neustrezni medsebojni odnosi, slab odnos do dela, premajhna družbena zavest, premajhna osebna odgovornost do družbenih sredstev... V nas same še ni prodrila misel, da vsaka škoda ki nastane, oškoduje vse delavce v OZD in vsakega posameznika pri skupno ustvarjenem dohodku.

Zgoraj navedeni razlogi in pa velika človeška in materialna škoda, ki je nastala v 9 mesecih letošnjega leta, je privedla Izvršni svet SRS, da nam posreduje informacije o le-teh nezgodah, vzrokih in posledicah. Sekretariat za notranje zadeve je zbral podatke o vseh večjih nezgodah (koliko pa je tistih manjših?), katere je potrebno prijaviti, in je iz informacije razvidno, da je v letošnjem letu izgubilo življenje 10 delavcev, 2 sta hudo telesno poškodovana, materialno škodo

pa cenijo na približno 50.000.000,— din.

Organi za notranje zadeve so obravnavali 137 primerov požarov, lomov na strojih in napravah, eksplozij, izlitijskih industrijskih tekočin in drugih podobnih škod v OZD v SRS. Od navedenih primerov je 105 takih, v katerih je bila povzročena večja materialna škoda (50.000.000,—), vendar pa brez tiste škode, ki je zaradi tega nastala v proizvodnji (nezgoda in njene materialne posledice, opis kaj vse zajema, je bil objavljen v eni prejšnjih števil našega glasila).

Od navedenih 105 primerov z večjo materialno škodo je bilo:

— požarov	53
— eksplozij	14
— izlitijskih ind. tek.	9
— lomov strojev	23
— ostalo	6

V vseh teh primerih so organi za notranje zadeve ugotovili, da je do škode prišlo:

— zaradi malomarnosti oz. nevestnega ravnanja, 53 primerov

— zaradi tehničnih vzrokov oz okvar, 34 primerov

— povzročeno namerno, 10 primerov

— vzroka ni bilo moč ugotoviti, 8 primerov

V vseh primerih, ko je bilo ugotovljeno namerno poškodovanje, malomarno oz. nevestno ravnanje posameznikov, so bili ti ovadeni javnemu tožilstvu.

V nadaljevanju informacije je analizirano vseh 105 primerov in med temi primeri je bil (Nadaljevanje na 10. str.)

Nezgode pri delu

(Nadaljevanje z 9. str.)
 omenjen tudi požar, ki je bil pri Petrolu na polnilnici v Zalogu dne 1. 4. 1977. Organi za notranje zadeve so ta požar ocenili kot skrajno malomaren odnos do dela, zaradi česar je prišlo do velike materialne škode. Kot pa sami vemo, to ni edina škoda z velikimi materialnimi posledicami, ki se je v letošnjem letu dogodila pri nas (puščanje rezervoarjev na skladišču Celje, razlitje kurilnega olja v naselju Murglje — Ljubljana, požar na oddušniku in eksplozija v kompresorju in gorilcu centralne kurave na bencinskem servisu Ormož, razlitje kurilnega olja v zasebni hiši v Mariboru).

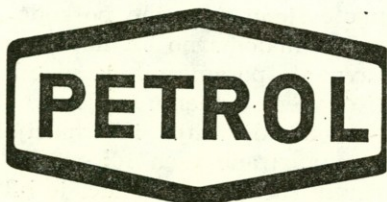
V zaključnem delu informacije organi za notranje zadeve opozarjajo še na dvoje vprašanj:

1. V raziskavah nezgod in škod, ki so pri tem nastale, v večini primerov ni moč govoriti samo o odgovornosti delavca, ki je bil navzoč ali povzročitelj, ampak tudi o odgovornosti predpostavljenih (vodje oddelkov, obratovodje, tehnični vodje...), ki morajo že po svojem položaju skrbeti za ustrezno varnost. Organi za notranje zadeve pri svojem delu zato raziskujejo tudi v tej smeri.

2. Razmere, ki vladajo v obratu lahko veliko vplivajo na nastanek nezgode in škode, in so v nekaterih primerih celo vzrok oz. povod (uživanje alkohola, »nagajanje« drugemu delavcu), ne da bi pri tem odgovorni pravočasno reagirali, in s tem preprečili morebitno nezgodo.

Napačno bi bilo posplošiti take primere, saj je vsaka nezgoda zase dogodek, na katerega vplivajo različni faktorji, ki si niso med seboj podobni. Vendar pa se take nezgode dogajajo in po svoje prispevajo k nesrečam in škodam družbene imovine, obenem pa tudi naše.

Služba požarnega varstva
 varstva pri delu,
 voda, okolja

Od tu in tam Od tu in tam Od tu in tam

NOV OBRAT ZA DESTILACIJO NAFTE

V reški rafineriji nafte je steklo poskusno delo v destilacijskem obratu z zmogljivostjo 4 milijone ton predelane nafte letno — Topping III. Velik porast potrošnje derivatov in popolnoma izkoriščene zmogljivosti za potrebe petrokemičnega kompleksa na Krku so narekivale gradnjo tretje rafinerije na Urinju. Zmogljivosti reške rafinerije so se z novimi 4 milijoni predelane nafte podvojile, jugoslovanske zmogljivosti pa so porastle na 20 milijonov ton predelane nafte letno. Naprava za predelavo nafte je visoko avtomatizirana in so za njeno upravljanje potrebni le trije delavci. Naprava je veljala 350 milijonov din.

PREDVIDENA ZAMRZNITEV CEN NAFTE

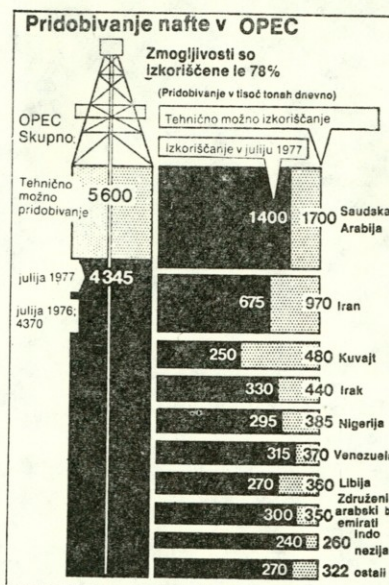
Na konferenci o alternativnih virih in varčevanju z energijo, ki je bila nedavno v mednarodnem centru za energijo univerze v Coloradu, so strokovnjaki izjavili, da je verjetno, da bo OPEC leta 1978 zamrznil cene nafte. Constantine Fliakos, podpredsednik raziskovalnega oddelka investicijske firme Drexel Burnham and Lambert pa je tudi izjavil, da se bo slabo povpraševanje nadaljevalo še naslednje leto, zaradi česar bodo verjetno ministri za nafto OPEC, ki se bodo 30. decembra sestali v Caracasu, sprejeli odločitev o zamrznitvi cen nafte ali pa o povsem zmernem zvišanju cen.

Ob tem so navedli, da je svetovna potrošnja nafte v svetu leta 1977 znašala povprečno 50,2 milijona sodčkov dnevno, in da se bo leta 1978 povečala na vsega 52 milijonov sodčkov dnevno. Povečanje povpraševanja bo tudi možno precej pokriti s povečanjem proizvodnje zunaj OPEC vključno z nafto iz Severnega morja in Aljaske. Danes na trgu ponudba presega povpraševanje, vendar to skoraj gotovo ne bo povzročilo padca cen.

Saudska Arabija, ki zdaj prodaja okoli 9 milijonov sodčkov nafte dnevno, bi namreč lahko z zmanjšanjem proizvodnje hitro vzpostavila ravnotežje med ponudbo in povpraševanjem.

Podpredsednik Crocker National Bank iz San Franciska

Alexander Caldwell pa je izjavil, da bodo imele konec leta 1977 članice OPEC devizne rezerve 165 milijard dolarjev iz presežka proizvodnje nafte, od tega pa bo polovico odpadlo na Saudsko Arabijo.

ISKANJE NAFTE NA JADRANU

Panon se seli

Platforma »Panon«, katere lastnik je Ina-Naftaplin iz Zagreba, se je preselila v bližino Dugega otoka, kjer bodo njeni svedri prvič zavrtali v globino do šest tisoč metrov. Svojo prvo delovno nalogo, iskanje nafte in plina 52 kilometrov jugozahodno od Pulja, je Panon uspešno opravil. Tam so v globini tisoč metrov našli bogata najdišča plina.

Platforma Panon je bila sicer zelo draga, saj je stala milijardo dinarjev, toda pri Ina-Naftaplinu pravijo, da se jim naložba zelo splača. Če bi tako platformo najeli na tujem, bi samo strokovnjakom morali plačati 35.000 dolarjev dnevno. Povrhu pa je Panon imel doslej »dober nos«, kajti od desetih vrtin jih kar pet obeta nafto.

PODPISAN SPORAZUM O TRANZITU

Predsednik ZIS Veselin Djuranović je 28. oktobra, zadnji dan obiska na Češkoslovaškem, nadaljeval razgovore s svojim gostiteljem, predsednikom vlade ČSSR Ljubomirom Štrougalom. Beseda je tekla o krepitvi sodelovanja med državama, predvsem na gospodarskem področju.

Veselin Djuranović in Ljubomir Štrougal sta bila navzoča pri podpisovanju sporazuma o tranzitu, ki se nanaša na izgradnjo naftovoda od Reke, skozi Madžarsko, do Češkoslovaške in na izgradnjo plinovoda od Češkoslovaške do Jugoslavije.

Misli

Ne boj se tistih, ki se odkrito ne strinjajo s teboj, temveč tistih, ki se ne strinjajo, a so prestrahopetni, da bi ti to priznali.

Napoleon

Če hočeš preskusiti človekov značaj, mu daj moč v roke.

Abraham Lincoln

Rdečica je barva kreposti.

M. Henry

Deset učenjakov lažje skrije svoje znanje kakor en nevednež svoje neznanje.

N. N.

Človek nima prijateljev, ima jih njegova sreča.

Napoleon

Ko je vse izgubljeno, ostaja bodočnost.

A. Blok

glasilo delovne organizacije ureja uredniški odbor:
 Egon Šerbela, Alojz Udovič, Teodor Žnidaršič, Milka Bogataj, Šefman Zlatko in Bojana Pečko

Odgovorni urednik:

Egon Šerbela

Naslov uredništva:

PETROL

Ljubljana, Vošnjakova 2,
 telefon 312 755, int. 366

Izhaja mesečno

Tiska
 tiskarna Tone Tomšič
 v Ljubljani

za smeh in razvedrilo - za smeh in razvedrilo

Odgovornost

Kot navadno sem po kosilu vzel v roke časnik in pozorno prebral naslov, natisnjen z debelimi črkami: »Velik požar v veleblagovnici. Škode za več milijonov zlotov.«

To ni bila nikaka senzacionalna novica, toda moja pozornost je pritegnil zadnji odstavek, ki se je glasil takole: »Za požar je kriva slaba električna napeljava.«

Toda če bi stanovalci bližnjih hiš ne bili tako ravnodušni, da so prepozno obvestili

poklicno gasilsko četo, bi bila škoda mnogo manjša. Brez dvoma, krivci so med nami!« Članek sem še enkrat prebral in nenadoma sem se čutil krivega. Stanujem v tej ulici, lahko bi bil tistega dne ostal doma, ne pa da sem rinil v gledališče — in končno bi lahko bil malo bolj pozoren, kaj se dogaja v veleblagovnici.

Odložil sem časnik in odšel z doma. Na mesto se je spustil mrak. V zaprtih trgovinah in uradih, kamor sem lahko stopil, sem pregledal električno napeljavo.

Sprehajal sem se po ulicah

in skrbno pazil, da bi kje ne izbruhnil požar. Po polnoči sem se povzpел na streho, od koder sem imel popoln razgled po spečem mestu. Šele nekaj trenutkov pred svitom sem odšel spat in prav takrat se je vnela neka drvarnica.

Ta neprijeten dogodek me je samo utrdil v prepričanju o moji krivdi. Če bi bil buden do konca, bi se drvarnica gotovo ne bila vnela. Ali je potrebno posebej poudariti, da od tega trenutka več nisem zatisnil očesa? Kot nalašč požarov ni bilo nikjer. Kmalu zatem me je zadela nova nesreča. Poslovodja bližnje trgovine je poveril večjo vsoto denarja in zato so ga zaprli.

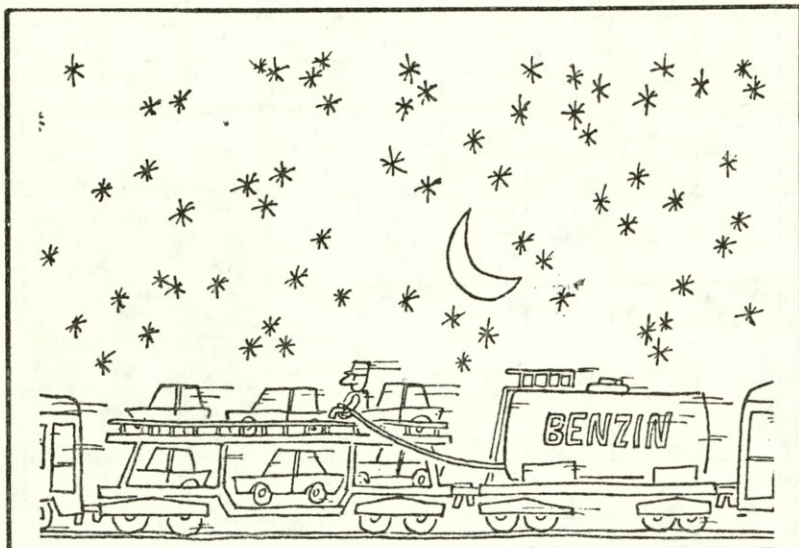
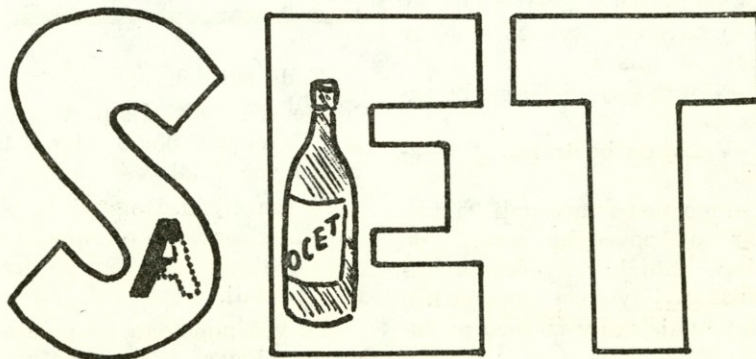
»Za to so krivi tudi kupci, ki so umazanemu trgovcu gledali skozi prste«, sem prebral v jutranjiku. Slaba vest mi ni dala miru. Pri nepričakovanih srečanjih z miličniki sem nehote zardel, ulice pa sem prečkal z visoko zavihanim ovratnikom. Ko sem še nekajkrat bral o različnih utajah in poneverbah, sem zgubil še preostanek miru. Tako ni bilo mogoče še naprej.

Nekega dne sem z vzdihom olajšanja prestopil prag javnega tožilstva, kjer so me napotili k odgovornemu tovarišu. Naštel sem mu vse požare in poneverbe, za katere sem se čutil krivega. Na srečo nisem naletel na birokrata. Sodnik me je pozorno poslušal in se nato poglobil v branje kazenskega zakonika. »Sedite, prosim«, je dejal z glasom, ki je izražal razumevanje za moj problem. »Potrudili se bomo in skušal za vas kaj storiti.«

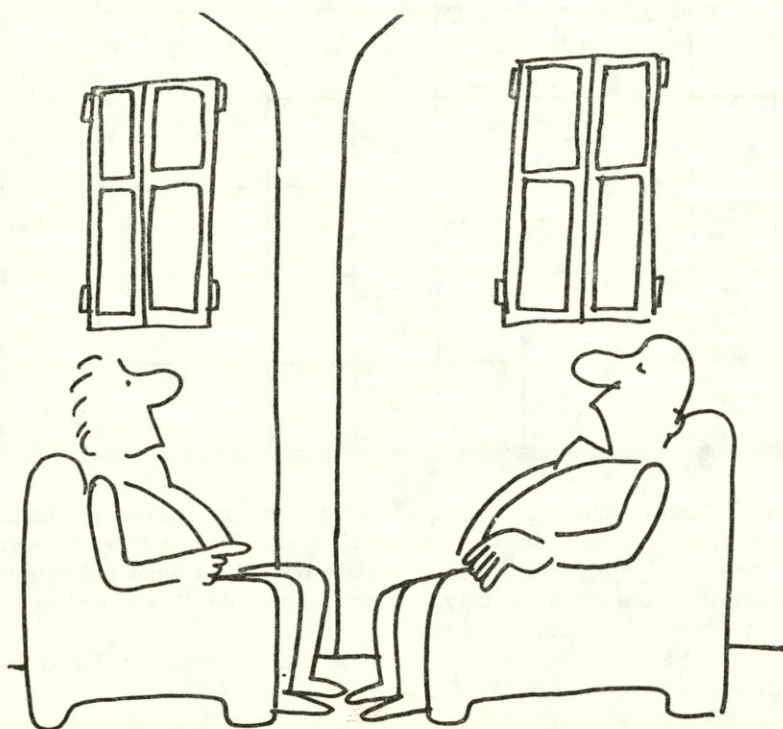
Feliks Derecki
(Poljska)

REBUS

Pravilna rešitev vam pove naziv samoupravnega organa.

Samopostrežba

— Narobe je, ker pri nas lahko vsakdo dela, kar hoče!
— In kaj ti delaš?
— Nič...

NESREČA PRI DELU

Prodajalec Jože je imel nesrečo pri delu. Pri padcu si je precej poškodoval glavo. V bolnišnici ga je sestra vprašala: Ste poročeni?

Ne, to je od nesreče pri delu.

SLABA VOLJA

Čemu si tako čemerer?

Slabe volje sem, ker so mi ponovno odbili napredovanje v službi, češ, da nimam organizacijskih sposobnosti!

Je to res?

Kje pa, saj sem že dvakrat brežhibno organiziral dva uspešna štrajka, pa nobeden tega ne vidi!

OBLEKE

Zaposleni na servisu so prejeli delovne obleke. Mirko je namesto kombinezonov prejel krila.

Pa ravno ti, ki imaš najgrše noge, v šali komentira sodelavec Marjan.

SPOROČILO

Si sporočil moji ženi, da bom prišel danes pozno domov!

Sem!

In kaj je dejala?

Vprašala je, če je to sigurno!

Kdor želi nekaj narediti, išče sredstva, kdor tega ne želi pa razloge.

Arabski pregovor

Diogen je iskal človeka s svečo, Elektrodistribucija pa z računom.

Delavci v združenem delu imamo dve vlogi: kot samoupravljalci v določanju ciljev, kot izvajalci procesov pa v doseganju teh ciljev.

Humoreska Sanacija

Nagradna križanka

Tudi lansko gospodinjsko leto je naša družinska organizacija združenega dela sklenila z izgubo. In kar je še hujše, z nepokrito izgubo. Globoko zaskrbljeni so se vsi družinski TOZD zbrali na skupnem sestanku — žena kot individualni izvršilni organ, Špela kot skupne službe, jaz kot neposredni proizvajalec in psička Tiki kot uporabnik. Sestanek je odprla žena:

»Na tekočem računu imamo rdeče.«

»Zakaj pa si toliko pisala čeke?« sem se drznil pripomniti.

»Ali hočeš, da bi tvoja družina hodila naokoli naga, bosa in lačna!«

»Nikakor. Toda zdi semi, da bi lahko manj porabili!«

»A, manj porabili! Saj niti nimam kaj obleči. Šele prejšnji teden sem si kupila novo obleko. Ali sploh veš koliko stanejo copatki za Špelo? Pa kurji vratovi za Tiki?«

»Če ni denarja, ga pač ni. In po tem se je treba ravnati!«

»Okoli pa naj hodim kot berač? Nikoli!«

»Laaačna!« je poudarila Špela.

»Vidiš, otrok je lačen, ti pa še nekaj govoriš o porabi!«

»Kot neposredni proizvajalec zahtevam, da našo organizacijo združenega dela čimprej saniramo. Pri banki so tudi rekli, da nam ne bodo dali več kredita, če bomo vedno rdeči,« sem odločno pribil.

»Kaj ne bo dala! Naj bodo srečni, da imamo pri njih denar!«

»Kaj ne poznaš predpisov o štirinajstem aprilu? Če se do takrat ne bomo izvlekli, nam bodo dali le minimalna sredstva.«

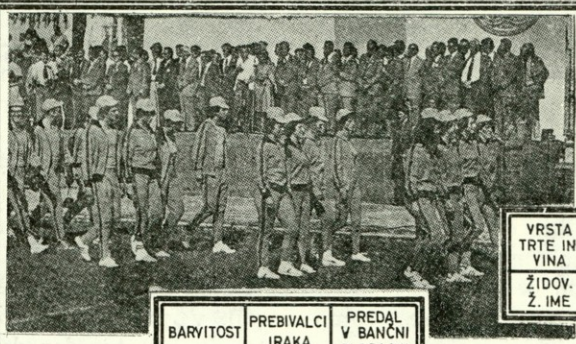
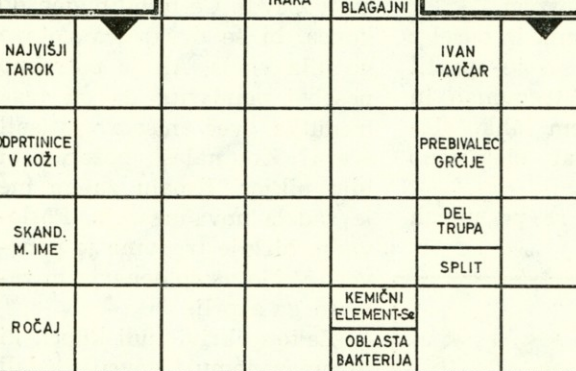
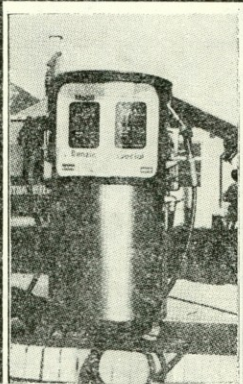
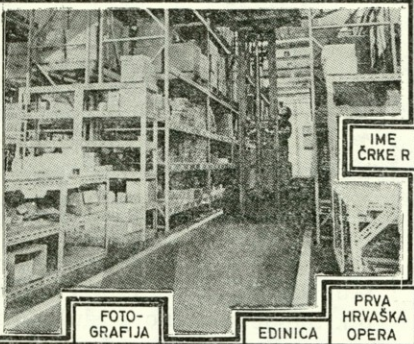
»Res bi rada poznala tistega, ki bo tako ravnal.«

»Toda ljuba moja, večno pa res ne moremo živeti z izgubo! Glej, ta mesec sva porabila že majniško plačo!«

»Najbrž še junijska ne bo zadosti.«

»Vidiš, da bo treba varčevati!«

»Figo, ne pa varčevati. Ti bom kar jaz povedala, zakaj smo rdeči. Zato ker ti premalo zasluiš. Saj tvojega denarja niti do petnajstega v mesecu ni dovolj.«

				DRUGO IME ZA MAESTRAL	JUNAKINJA ROMANA "APRIL"	PISATELJ TWAİN	VRSTA PRIKUHE	HIDROELEKTRARNA	PEVKA KATARINA	FIGURA PRI ŠAHU
				VRSTA TRTE IN VINA	ŽIDOV. Ž. IME				IVAN MINATI	
NAJVIŠJI TAROK	BARYITOST	PREBIVALCI IRAKA	PREDAL V BANČNI BLAGAJNI	IVAN TAVČAR	DOMAČA ŽIVAL	OBDELOVAL. ZEMLJE			MAJHEN DEL. SNOVI	
ODPRTINICE V KOŽI				PREBIVALEC GRČIJE			GR. BOGINJA NESREČE			OSKAR KOVAČIČ
SKAND. M. IME				DEL TRUPA				MAKEDON. PLES		
ROČAJ			KEMIČNI ELEMENT					RDEČA CVETICA		
			OBLASTA BAKTERIJA					GORNJE OKONČINE		
KRILO POSLOPJA				PLANOTA V ZDA	HIMALAJ. KOZA					
POPEVKAR ROBIČ				OLEG VIDOV		MOLIBDEN				
				STOJ! PRI OTROŠ. IGRI						
NRAVO-SLOVEC				DOMAČA ŽIVAL						
				IME ČRKE R						
						KRATICA ZA LIRO	ARNOLD ZWEIG	NEIZPROBITNA TRDITEV	D. PRITOK ZAPAD. MORAVE	PLANINA V MAKEDONIJI
										ERNEST ADAMIČ
SREPOTA							REČNA RIBA, KRAP			KOS POHIŠTVA
							LOVSKA NASTAVA			
NEDELAVNOST						DVOJICA			VISOKA KARTA	
						TERMIN			GOROVJE V SAHARI	
VIOLINIST OZIM				SLOV. IN HRVAŠKI PESNIK (STANKO)					NIZEK Ž. GLAS	
									RUTENJ	
OBLIKA IMENA KATARINA				DEL OBRAZA				GRAFIK DEBENJAK		
IME DVEH VELEBIT. PRELAZOV				URADNI SPIS				GORSTVO MEDEVROPO IN AZIJO		

»Toda saj delam!«
 »Delaš že, zaslužiš pa eno figo. Varčevali bomo tako, da boš ti več delal, več zaslužil.«
 Ta sanacijski program je bil dan na glasovanje ter sprejet z večino glasov. Jaz sem se drznil vzdržati.
 Nič več popoldan ne poležavam na kavču, nogometne tek-

me na televizijskem zaslonu pa nisem gledal že celo večnost. Namesto ob špricarju sedim ob kozarcu kisle vode in ustvarjam nova likvidna sredstva. Naš življenjski standard se je dvignil. Toda bančne številke so še vedno stabilno rdeče.

Pohitite z rešitvami, kajti pri žrebanju bomo upoštevali tiste rešitve, ki bodo prispele v uredništvo do 12. decembra.

Rešitev rebusa: Delavski svet.